

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3410/2021
01.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Станковић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Алемпијевић, адвокат из ..., ради утврђења права службености, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2735/20 од 22.02.2021. године, у седници већа одржаној дана 01.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2735/20 од 22.02.2021. године, тако што се одбија, као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је стекла право службености пролаза колима преко парцеле тужене КП бр. 1879/3 КО ... као послужног добра, почев од улице – сеоског пута од детаљне тачке 85 до детаљне тачке 84 у дужини од 33,25 метара, од детаљне тачке 85 до детаљне тачке 10 у ширини од 1,55 метара, од детаљне тачке 10 до детаљне тачке 11 у дужини од 33,21 метар и од детаљне тачке 11 до детаљне тачке 84 у ширини од 1,5 метара у корист парцеле тужиле КП бр. 1879/2 КО ... као повласног добра, одржајем, што је тужена дужна да призна и трпи упис тог права тужиле у јавним књигама.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 456.310,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Јагодини П 434/17 од 09.11.2017. године, која је исправљена решењем истог суда П 434/17 од 18.12.2017. године; ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је тужиља стекла право службености пролаза колима и пешице преко парцеле тужене КП 1879/3 КО ... као послужног добра у мерама и границама наведеним у изреци ове пресуде, у корист парцеле тужиле КП бр. 1879/2 КО ... као повласног добра одржајем и да је

тужена дужна да призна и трпи упис тог права тужиље у јавним књигама, као неоснован; ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 438.310,00 динара.

Пресудом Врховног касационог суда Рев 2044/2019 од 25.06.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године – дела другог става изреке којим је одбијен тужбени захтев за утврђење да је тужиља стекла право службености пролаза пешице у одређеним мерама и границама преко КП 1879/3 КО ... као послужног добра у својини тужиље у корист КП 1879/2 КО ... као повласног добра у својини тужиље. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године у преосталом делу другог става изреке – у погледу одлуке о захтеву за утврђење да је тужиља стекла право службености пролаза колима у одређеним мерама и границама преко КП 1879/3 КО ... као послужног добра у својини тужене у корист КП 1879/2 КО ... као повласног добра у својини тужиље и трећем ставу изреке и у том делу предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2735/20 од 22.02.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужиља стекла право службености пролаза колима преко парцеле тужене КП 1879/3 КО ..., као послужног добра почев од улице – сеоског пута од детаљне тачке 85 до детаљне тачке 84 у дужини од 33,25 метара, од детаљне тачке 85 до детаљне тачке 10 у ширини од 1,55 метара, од детаљне тачке 10 до детаљне тачке 11 у дужини од 33,21 метар и од детаљне тачке 11 до детаљне тачке 84 у ширини од 1,50 метара у корист парцеле тужиље КП бр. 1879/2 КО ... као повласног добра одржајем, па је тужена дужна да призна и трпи упис овог права тужиље у свим јавним књигама. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 223.560,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2735/20 од 22.02.2021. године, тужена је благовремено, преко пуномоћника изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је закључио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су сестре и власнице суседних катастарских парцела. Тужиља је власница КП бр. 1879/2 КО ..., површине 4 ара и 12 м², која је настала током 1974. године деобом КП бр. 1879/1 КО ..., која је била у

својини оца странака ВВ. Право својине на наведеној кат.парцели тужиља је стекла по основу уговора о поклону Ов. 1034/75 од 14.06.1974. године који је тужиља закључила са својим оцем као поклонодавцем. На тој катастарској парцели налазе се два објекта саграђена без грађевинске дозволе и то стамбена зграда и помоћни објекат који се састоји од котларнице, просторије за огрев, мале радионице и гараже. Тужена је власник КП 1879/3 КО ..., површине 4 ара и 62 м², која је настала током 1978. године. Право својине на тој кат.парцели тужена је стекла уговором о поклону Ов. 1388/98 од 10.08.1998. године који је закључила са оцем ВВ као поклонодавцем. На тој кат.парцели налази се породична стамбена зграда изграђена без одобрења за градњу. Тужиља је објекте на својој катастарској парцели градила након закључења уговора о поклону. У то време на суседној катастарској парцели, која је била у својини оца странака, већ се налазио објекат који је он накнадно заједно са парцелом поклонио туженој. Обе парцеле граниче се са улицом – сеоским путем, од које их раздваја ограда коју је поставио њихов отац. На тој огради били су уклоњени делови између улице и тужиљине парцеле и између садашње парцеле тужене и улице и на том месту постављена је капија кроз коју се могло улазити пешице и колима у обе парцеле. Ограду између спорних парцела поставила је тужена током 2012. године, када је уклонила део капије који се налазио између њене парцеле и улице и на том делу поставила ограду, јер има другу капију за улаз пешице и колима у своју парцелу. Пре постављања ограде између спорних парцела тужена није бранила тужиљи и њеним укућанима да пролазе спорним делом њене парцеле, а ограду је поставила да би себе и своју имовину заштитила од уласка животиња и трећих лица па и од тужиљиних укућана који су је узнемиравали. Стамбени објекат тужиље, његов северни део удаљен је од те ограде за 0,97 метара јужни угао за 1,31 метар. Помоћни објекат налази се изнад стамбеног објекта, спојен је са истим, али нема директан улаз из куће. Приступ том објекту могућ је пешице, пролазом поред куће, али до њега на тај начин није могуће доћи колима. Путничким возилом може се ући у тужиљину парцелу са улице ако се уклони фиксирани део капије и тада се возилом долази до самих улазних врата у њену кућу. Тужиљина парцела се са једне стране граничи са улицом, а са осталих страна са парцелама у својини тужене и трећих лица. На свим тим парцелама изграђени су стамбени објекти.

Код тако утврђеног чињеничног стања на главној расправи пред другостепеним судом у смислу одредбе члана 383. став 3. и 4. ЗПП, другостепени суд је закључио да је тужиља одржајем од 1974. до 2012. године, на основу члана 54. Закона о основама својинскоправних односа стекла право стварне службености пролаза колима за потребе своје КП бр. 1879/2 КО ..., као повласног добра, преко КП тужене 1879/3, као послужног добра, јер до помоћног објекта на својој катастарској парцели може доћи једино тим путем (иако је утврђено да тужиља своје возило може да паркира на својој кат.парцели испред своје куће, а да од 2012. године по одобрењу суседа користи пролаз преко његове кат.парцеле да дође колима до свог помоћног објекта – гараже) због чега је усвојио тужбени захтев тужиље и одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде.

Основано се ревизијом тужене указује да је другостепени суд доносећи побијану пресуду погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 49. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да је сварна службеност право власника једне непокретности (повласно добро) да за потребе те

непокретности врши одређене радње на непокретности другог власника (послужно добро) или да захтева од власника послужног добра да се уздржава од вршења одређених радњи које би иначе имао право вршити на својој непокретности. Стварна службеност се може установити на одређено време или за одређено доба године.

Одредбом члана 54. истог Закона прописано је се стварна службеност стиче одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се томе није противио (став први); стварна службеност се не може стећи одржајем ако је вршена злоупотребом поверења власника или држаоца послужног добра, силом, преваром или ако је службеност уступљена до опозива (став други).

Одредбом члана 6. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да на ствари на којој постоји право својине може се засновати право службености, право стварног терета и право залог, под условима одређеним законом (став први); забрањено је вршење права из става 1. овог члана противно циљу због кога су законом установљена или призната (став други).

Право службености уопште, а и право службености пролаза (у конкретном случају колима) представља оптерећење и ограничење права својине власника послужног добра, па се према начелу рестрикције (члан 50. став 1. Закона о основама својинскоправних односа) код заснивања и вршења права службености полази од неопходних потреба за коришћење повласног добра. У конкретном случају тужила је власник КП 1879/2 – повласног добра, које има директан приступ улици (целим једним делом се граничи са улицом). Тужила на повласној парцели има стамбени објекат за који не тражи конституисање права службености пролаза путничким аутомобилом преко послужног добра тужене, већ то тражи за помоћне објекте (гаражу, малу радионицу, просторију за дрва, угаљ и котларницу) који су изграђени без грађевинске дозволе, и то преко послужног добра тужене – дворишта на коме иста има свој стамбени објекат. Утврђена чињеница да је тужила, након што је од оца добила на поклон катастарску парцелу 1879/2 – повласно добро, 1974. године, након чега је на истој саградила стамбени објекат и помоћне објекте, који су ванкњижни и пролазила спорним пролазом све до 2012. године, не упућује закључак да је стекла право службености пролаза колима одржајем у смислу члана 54. став 1. Закона о основама својинскоправних односа. Ово са разлога што цела њена катастарска парцела – повласно добро излази – граничи се са улицом, а из одредбе члана 54. наведеног закона произилази да нема одржаја – нису испуњени услови за примену члана 54. став 1. ако је власник послужног добра дозволио прећутно или изричито да одређено лице, у конкретном случају тужила користи пролаз преко послужног добра тужене, ради одржавања добрих судседских односно родбинских односа. Та толеранција, предусретљивост, овде се не може користити на штету власника послужног добра. Због наведеног, како повласна парцела излази на улицу са које је прилаз на исту слободан, нема места усвајању тужбеног захтева тужиле, тим пре што је реч о службености преко кућног дворишта, при чему се мора имати у виду не само економичност у коришћењу повласног добра, већ се мора ценити и колика би штета настала за послужно добро као и да ли би била повређена друга права власника повласног добра, као што су право на лични мир, несметано становање и др.

Дакле, повласно добро – КП 1879/2 која је у власништву тужиље, граничи се са улицом и има излаз на исту и тужиља може доћи до својих објеката који се налазе на њеној парцели пешице, може у своју катастарску парцелу ући и колима уколико уклони фиксирани део капије, али не може колима и другим возилима доћи до помоћних објеката који се налазе иза тужиљине куће. Околност што је тужиља накнадно без дозволе надлежног органа изградила помоћне објекте, представља противправно понашање, које не води утврђењу вршења тражене службености пролаза колима, које је тужиља користила толеранцијом своје сестре – власника послужног добра, због чега нема места примени одредбе члана 54. Закона о основама својинскоправних односа.

На основу изнетог, применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука садржана у ставу другом изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Тужиља није успела у парници па су туженој досуђени тражени трошкови поступка у укупном износу од 456.310,00 динара и то: на име састава одговора на тужбу износ од 22.500,00 динара, за заступање на 11 одржаних рочишта, укључујући и две расправе пред другостепеним судом, у износу од укупно 258.000,00 динара, за приступ на шест неодржаних рочишта у укупном износу од 76.500,00 динара, за састав две жалбе по 45.000,00 динара, на име судске таксе за одговор на тужбу 1.330,00 динара, на име две жалбе за другостепену одлуку по 2.660,00 динара, све према важећој Адвокатској и Таксеној тарифи.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић